

The Role of Educational Institution Administrators in Promoting Student-Centered Teaching and Learning under the Jurisdiction of the Chachoengsao Secondary Educational Service Area Office

Nattawit Thongmongkol¹, and Nissara Pronsurivong²

¹ Students of the Master of Education Program, Educational Administration Program, Faculty of Education, North Bangkok University, Thailand

² Faculty of Education, North Bangkok University, Thailand

E-mail: Nattawit.tong@northbkk.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-0739-6763>

E-mail: nissara.pr@northbkk.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-8167-6147>

Received 11/03/2025

Revised 29/03/2025

Accepted 30/04/2025

Abstract

Background and Aims: School administrators are the most crucial educational personnel in schools, responsible for successfully implementing the curriculum and managing learning. And when the world progresses and changes rapidly, the role of school administrators must also change. It has been mentioned that the role of school administrators must operate to develop and use the school's curriculum to be effective and efficient at the highest level.. then The purpose of this research are: 1. study the role of school administrators in promoting student-centered learning, 2. compare the roles of school administrators in promoting student-centered learning, classified by gender, age, education level, work experience, and school size, and 3. study the development guidelines for the role of school administrators in promoting student-centered learning under the Office of the Secondary Education Service Area, Chachoengsao.

Methodology: The sample group used in the research was administrators and teachers under the Office of the Secondary Education Service Area, Samut Prakan, academic year 2024, which determined the sample size using the formula for calculating the sample size according to Yamane's calculation principle. The sample size used in the research was 315 people using the stratified sampling method and the simple random sampling method. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and content analysis.

Results: 1. The role of school administrators under the Office of the Secondary Education Service Area, Chachoengsao, overall, the level of opinions was at a high level. When considering each aspect, the aspect with the highest average value was the development of educational media, innovation, and technology. The level of opinions was at the highest level, followed by the development of learning processes. The level of opinions was at the highest level. The aspect with the lowest average value was research to develop educational quality. The level of opinions

was at a high level. 2. Comparison of the level of opinions on the role of school administrators in promoting student-centered teaching and learning under the Office of the Secondary Education Service Area, Chachoengsao, classified by gender, age, education level, work experience, and size of the school, showed no differences in overall opinions. But it is different in each aspect. 3. Guidelines for developing the role of school administrators in promoting student-centered teaching and learning under the Office of the Secondary Education Service Area, Chachoengsao, consisted of 4 aspects and 4 approaches.

Conclusion: The results of the study showed that gender, age, education level, work experience, and size of educational institutions had different opinions on the role of educational institution administrators, with statistical significance at the 0.05 and 0.01 levels.

Keywords: The Role of Administrators; Promoting Student-Centered Teaching and Learning; Educational

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕

ณัฐวิทย์ ทองมงคล ศรีสงคราม¹ และ นิษฐา พรสุริวงษ์²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ในสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการให้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในกระบวนการ และเมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังนั้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งได้มีการกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องมีการดำเนินการให้มีการจัดทำพัฒนาและการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของยามานะ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ ๓๑๕ คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าที สถิติค่าเอฟ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย: พบว่า 1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ โดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.408) 2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่มีการแตกต่างกันในรายด้าน และ 3. แนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ มีทั้งหมด ๔ ด้าน ๔ แนวทาง

สรุปผล: ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหาร; การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ; สถานศึกษา

บทนำ

การบริหารจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพที่ยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อบุคลากรในโรงเรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อันเกิดมาจากความคาดหวังที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร ภายในองค์กร ดังที่ สร้อยตระกูล (ตียานนท์) อรรถมานะ (2560) กล่าวว่า ครูจะเกิดความรู้สึกพึงพอใจและเต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ ก็ต่อเมื่องานนั้นสามารถตอบสนองความคาดหวังของเขาได้ เพราะว่งานเป็นส่วนสำคัญของชีวิต ความคาดหวังในงานจึงเป็นส่วนหนึ่งของความพึงพอใจในชีวิต และณัฐญา สมานเกตุ (2563) ได้กล่าวถึงการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามที่บุคลากรภายในองค์กรคาดหวังว่าความพึงพอใจในการทำงานมีผลโดยตรงกับการบริหารงาน ผู้บริหารที่ฉลาดและต้องการประสบผลสำเร็จในการทำงาน ควรทำตามความคาดหวังขององค์กร เพื่อให้บุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุด ดังนั้น ในสถานศึกษาผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับความคาดหวังของครู หากครูมีความพึงพอใจในการทำงาน ครูย่อมทำงานด้วยความเต็มใจทุ่มเททั้งความรู้ความคิด สติปัญญา อุทิศเวลาให้กับทางโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน เป็นการเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด แต่ทั้งนี้ปัญหาที่พบในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับที่ครูผู้สอนยังไม่พึงพอใจ ซึ่งการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนนั้นเป็นลักษณะหนึ่งของการที่ทำให้มองเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเพียงพอและพึงพอใจแล้ว อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เช่นกัน (ปิยาภรณ์ พูลชัย, 2565) อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนและส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น อาจเนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่จะให้ความร่วมมือ แก่ไข พัฒนา และส่งเสริมคุณภาพทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และถือว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่มีหน้าที่และภารกิจในการปฏิบัติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริหารสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนที่เป็นสำคัญให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

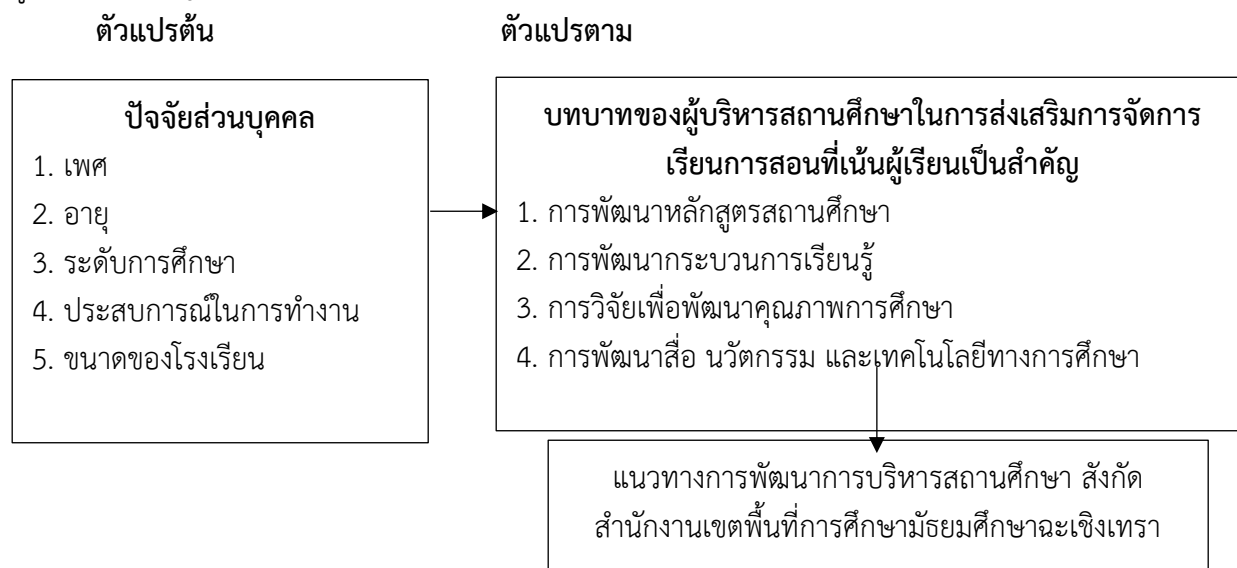
1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (2556) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (2557) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (2566) สมศักดิ์ ภูวิภา ดาววรรณ (2554) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2562) กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) Argyris และ Cyert (1980) Gorton (1983) Glassman (1984) กระทรวงศึกษาธิการ (2550) พอดตา บุตรสุทธีวงศ์ (2554) ประยงค์ เนาวบุตร (2555) เข้มทอง ศิริแสงเลิศ (2555) ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2556) ศศิรดา แสงไทย (2559) อรทัย พิมพ์ใจใส (2559) ภัทรนิชา สุตตาชาติ (2560) ทิศนา ขมมณี (2564) และเอกราช ล้อแก้ว (2565) ที่ได้จากการสังเคราะห์และนำแนวคิดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 1,481 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ 315 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิกำหนดสัดส่วน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบคำถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ซึ่งลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาจากหนังสือตำรา เอกสารวารสารสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

3. สร้างข้อคำถามสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู

4. เสนอร่างแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่าแบบสอบถามนำไปใช้ได้ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอและให้มีการปรับแก้ข้อคำถามเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ค่า IOC จะมีค่าตั้งแต่ 0.5 เป็นต้นไป ซึ่งค่า IOC ได้เท่ากับ 1.00

3. ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 เป็นต้นไป ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.981

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาปรับปรุงอีกครั้ง แล้วนำแบบทดสอบที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ เพื่อยืมข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ พร้อมกำหนดวันรับคืนด้วยตนเอง
3. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพในการทำงาน โดยใช้การแจกแจงหาความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบ ความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพ โดยใช้สถิติ t-test และจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยใช้สถิติ F-test

ผลการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ โดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.408) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.409) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.454) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.495) ตามลำดับ

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.43	0.435	มาก	3

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.52	0.454	มากที่สุด	2
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.36	0.495	มาก	4
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.52	0.409	มากที่สุด	1
รวม	4.46	0.408	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ เชียงใหม่ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

ตาราง 2 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

บทบาทของ ผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศ		อายุ		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์ ในการทำงาน		ขนาดของ โรงเรียน	
	t	P- Value	F	P- Value	t	P- Value	F	P- Value	t	P- Value
ด้านการ พัฒนา หลักสูตร สถานศึกษา	2.452	0.005**	8.939	0.000**	1.077	0.998	0.950	0.423	18.089	0.000**
ด้านการ พัฒนา กระบวนการ เรียนรู้	0.903	0.346	10.454	0.000**	0.478	0.520	0.880	0.084	14.736	0.000**
	0.856	0.124	4.683	0.003**	2.223	0.378	2.389	0.000**	14.470	0.000**

บทบาทของ ผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศ		อายุ		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์ ในการทำงาน		ขนาดของ โรงเรียน	
	t	P- Value	F	P- Value	t	P- Value	F	P- Value	t	P- Value
ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพ การศึกษา										
ด้านการ พัฒนา สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี ทางการ ศึกษา	2.166	0.079	4.934	0.002**	1.399	0.013*	2.461	0.093	8.694	0.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะเชิงเทรา พบว่า จากการศึกษาแนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีข้อเสนอแนะที่ได้รับเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด และควรมีการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และประเทศชาติ

3.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครู ศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจสาระสำคัญและเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม และควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้เป็นประโยชน์และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิจัยและพัฒนาการศึกษาค้นคว้าที่เป็นระบบเชื่อถือได้ และควรมีการนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยี เช่น การจัดตั้งและการขอรับการจัดสรรเงินกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา และควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน

อภิปรายผล

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะเชิงเทรา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และพัฒนานตนเอง ผู้บริหารจัดกระบวนการเรียนรู้หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารมีการพัฒนาด้านการบริหารและการให้บริการทางเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และผู้บริหารนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงศ์ อึ้งโพธิ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะเชิงเทรา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

2.1 เพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทริษา สุดตาชาติ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษายบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 อายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกราช ล้อแก้ว (2565) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนไชยราชช่วงแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนไชยราชช่วงแรก จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกราช ล้อแก้ว (2565) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนไชยราชช่วงแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหาร

สถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนไชยราชช่วงแรก จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ประสิทธิภาพในการทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณรงค์ สุภาพ (2561) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.5 ขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาภรณ์ พูลชัย (2565) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะเชิงเทรา พบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภัทรนิชา สุตตาชาติ (2560) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญในการร่วมส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง ให้มีคุณสมบัติตอบสนองต่อการเรียนการสอนและร่วมมือกับครูจัดทำหลักสูตรที่หลากหลาย ตอบสนองต่อความถนัดและความต้องการของผู้เรียน และมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรม กระตุ้นให้ครูช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจสาระสำคัญและเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จักริ มนต์ประสิทธิ์ (2560) ได้กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญเนื่องจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของครูผู้สอนที่เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิจัยและพัฒนาการศึกษาค้นคว้าที่เป็นระบบเชื่อถือได้ และควรมีการนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจิตร ศรีสะอ้าน (2551) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาว่าเทคโนโลยีการศึกษาเป็นการประยุกต์เอาเทคนิค วิธีการ แนวความคิด อุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษา ทั้งในด้าน การขยายงานและด้านการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด และควรมีการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และประเทศชาติ
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครู ศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจสาระสำคัญและเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม และควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้เป็นประโยชน์และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิจัยและพัฒนาการศึกษา ค้นคว้าที่เป็นระบบเชื่อถือได้ และควรมีการนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้
4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยี เช่น การจัดตั้งและการขอรับการจัดสรรเงินกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา และควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู ในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กฤษณรงค์ สุภาพ. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. *วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา*. 10 (2), 221-235.
- กฤษณรงค์ สุภาพ. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- กุลิสรา จิตรขณาวณิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2555). *การบริหารจัดการเรียนรู้ในประมวลชุดวิชาการจัดการและบริหารองค์การทางการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จักรี มนต์ประสิทธิ์. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอคลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี).

- ณัฐญา สماعيل. (2563). ความพึงพอใจของบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินการตามจุดเน้นและจุดเด่น หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2563. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ทิตนา แคมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยงค์ เนาวบุตร. (2555). การกิจสถานศึกษาในประมวลสาระชุดวิชาการจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปิยาภรณ์ พูลชัย. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เผด็จ ขอบรูป. (2563). ปัญหาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 3 (3), 29-40.
- พอลา บุตรสุทิวังค์. (2554). การบริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สติวิโอ.
- ภัทรนิชา สุดตาชาติ. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภาวิดา ธราศรีสุทธิ. (2556). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2566). คู่มือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2557). คู่มือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พ.ศ. 2556). ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (2556). คู่มือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2551). บทความทางวิชาการประกอบการเสวนาวิชาการ เนื่องในโอกาสวัน สถาปนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครบรอบ 30 ปี. ใน เสวนาวิชาการเนื่องใน โอกาสวันสถาปนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครบรอบ 30 ปี (น. 1-3). นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศศิธรดา แพงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่: THE KNOWLEDGE CENTER.
- สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ. (2560). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา. (2566). รายงานประจำปี พ.ศ. 2566. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาละโว้. (2567). รายงานประจำปี พ.ศ. 2566. ละโว้:
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาละโว้.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). ผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). ระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุพงษ์ อังนอร์. (2562). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 10 (1), 266-286.
- อรทัย พิมพ์ใจใส. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เอกราช ล้อแก้ว. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนไชยราชช่วงแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการวิทยาลัย นวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 10 (1), 76-96.
- Argyris, C., & Cyert, R. (1980). *Leadership in the 1980s*. Cambridge, MA: Institute for Educational Management.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper Collins.
- Glassman, M.S. (1984). Input – Output Analysis of School. *Review of Educational Research*, 51 (4), 283–297.
- Gorton, A.R. (1983). *School Leadership and Administration: Important Concepts, Case. Studies and Simulations*. Dubuque, Iowa: Wm.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.